

OP DE WERKVLOER

In deze rubriek komen onze eigen leden aan het woord. Als redactie vragen we ons af hoe jij contextueel aan het werk bent binnen jouw eigen professie.

1. Wie ben je, wat is je functie en waar werk je? Wat is binnen je functie je contextuele mandaat?

Ik ben de zoon van een onderwijzer en een kleuterjuf. En dus had ik iets met onderwijs. Als jonge jongen merkte ik al dat ik een antenne had voor onrechtvaardigheid. In groep 6 stond op mijn rapport dat ik lui was en voor de makkelijke weg koos. Een rapport later stond er sierlijk onder: idem. Toen dacht ik: wie kiest hier nu de makkelijkste weg? Ik denk dat Ivo Mijland toen het eerste idee kreeg om er later voor te zorgen dat kinderen meer recht gedaan wordt.

Na een carrière in het onderwijs en een vierjarige contextuele opleiding, besloot ik dat ik mijn wens om voor meer rechtvaardigheid te zorgen niet op micro- maar op macroniveau wilde bewerkstelligen. Ik werk één dag per week als hulpverlener, de andere dagen schrijf ik, geef ik lezingen en trainingen en ben ik voor Ortho Consult werkzaam als opleider contextuele leerlingbegeleiding en opleider transactionele analyse en het

Ivo Mijland (1969), auteur van 15 onderwijsboeken, opleider bij Ortho Consult in Oirschot en contextueel hulpverlener met een praktijk aan huis.

derde opleidingsjaar contextuele methodieken.

2. Wat onderscheidt jou van je collega's?

Mijn grote talent is dat ik me erg goed kan verbinden met mensen. Dat ging me als leraar al goed af. Ook in therapie weet ik vrijwel altijd een dialoog aan te gaan met soms zeer destructieve mensen. Ik had goed contact met lastige ouders en met de etertjes in de klas. Ik zag het gevende kind achter het lastige gedrag staan. Dat heeft niet alleen een prettig effect op het kind, maar geeft ook vaak snel veel vertrouwen aan diens ouders. Ouders die al te vaak te horen hebben gekregen dat hun kind iets mankeert, horen dan hoe ik me langs de pathologie heen wurm en het constructieve zoek. Overigens opent dat ook vrij vaak een weg tot therapie voor (een van de) ouders.

Verder heb ik van huis uit meegekregen hoe je kunt spelen met taal. Met metaforen, verhalen en humor heb ik met taal een belangrijk instrument in handen.

3. Heb jij een, al dan niet contextueel, stokpaardje en zo ja, waar komt dat vandaan?

Ik heb in mijn opvoeding, maar ook in alle opleidingen die ik gevolgd heb, steeds geleerd dat het niet gaat om wat ik zelf weet, maar dat ik wat ik weet moet inzetten om het weten van de ander te mobiliseren.

Ik geloof niet in de goede antwoorden, maar veel meer in de goede vragen. Daarbij heb ik een zeer intens grondvertrouwen in mensen, waardoor ik tot een diep niveau in staat ben om oprecht nieuwsgierig te zijn, ook als er een op het oog heldere verklaring is voor wat goed is voor de ander.

In DSM-terminologie spreek ik wel eens van het syndroom van IWWGVJI: ik weet wat goed voor jou is. We hebben in het onderwijs en de hulpverlening er vaak last van om onze drang duidelijk te maken. Ik denk dat ik nauwelijks symptomen heb die op dat syndroom zouden wijzen.

Ik weet niet, en dat voelt als een krachtig instrument voor de dialoog.

4. Van welke interventies maak jij veel gebruik, wat is specifiek contextueel aan jouw werkwijze?

Ik heb vanuit mijn opleiding rondom systemisch werken, contextuele therapie, transactionele analyse, motivational interview, oplossingsgerichte therapie, Mindfulness, NLP en wat ik noem de Vlaamse school (Rober, Dewachter, Verhaeghe, Ausloos en vele anderen) een rijk scala van mogelijke interventies. Natuurlijk is het maken van een genogram (in allerlei varianten) een veelvoorkomende aanpak. Maar eerlijk gezegd ga ik een gesprek in zonder vooraf te weten wat ik ga doen. Ik ben dan in een soort trance en heb mijn brein vrij gegeven om op basis van intuïtie keuzes te maken. Soms zegt een cliënt na een gesprek: dat ene zinnetje heeft me echt geholpen. En als hij het zinnetje dan zegt, denk ik: heb ik dat gezegd? Soms denk ik dan: dat zinnetje moet ik onthouden voor het zesde gesprek straks met Guus. Maar hoezeer ik ook denk dat het een goed zinnetje zou kunnen zijn voor Guus, de kans is minimaal dat het zinnetje terugkomt. Er is immers een andere dynamiek, een andere trance, een andere dialoog.

5. Op welke manier ga jij verbindingen aan die aanzet geven tot dialoog?

Het begint bij binnenkomst al. In mijn eerste contact ben ik alleen maar bezig met verbinding maken. Letterlijk, met een hand en een aanraking van schouder of arm, maar ook figuurlijk door raakvlakken te zoeken op wat ons in eerste instantie zou kunnen verbinden op niet kwetsbare thema's. Dan kan het zo

een kwartier gaan over voetbal, of over de school waar ik wat mensen ken en de vraag of ze daar nog werken. Ik kijk en luister de eerste keer erg goed waar er (kleine) mogelijkheden liggen om me te verbinden. Ik vermoed dat in de meeste gevallen het eerste dialogische moment al heeft plaatsgevonden bij het koffieapparaat in de wachtkamer. In het vervolg van de therapie maak ik gebruik van de kracht van de dialogische momenten. Ik herinner me een gesprek waarbij ik op het eind tegen de cliënt zei: 'Ik wil je bedanken voor je traan van zonet.' Daarop zei zij: 'En ik wilde me daarvoor juist excuseren omdat ik heb geleerd dat je niet bij vreemden mag huilen. Maar nu je dit zegt voelt het alsof ik niet bij een vreemde gehuild heb maar bij iemand die me echt probeert te verstaan.'

6. Kun je een casus geven waaruit jouw manier van werken naar voren komt?

Jochem was elf toen hij met zijn ouders bij me kwam. Hij was agressief op school en werd vaak naar de kamer van de directeur gestuurd. Zijn ouders waren ten einde raad. Jochem stortte direct zijn hoofd op tafel, in de eerste seconde. Hij was kwaad, ook op mij. Ik bedankte hem voor zijn boosheid en zei met een brede glimlach: 'Ik leer hier ook weer van. Niemand zit zomaar op mij te wachten.' Ik vroeg zijn ouders even naar de wachtkamer te gaan. In de wachtkamer zei ik tegen hen: 'Ik ga even iets buiten de lijntjes doen als jullie dat goed vinden.' Ze waren nieuwsgierig genoeg en gingen akkoord. Ik vroeg aan Jochem: 'Ben jij goed met honden?' Hij keek verbaasd op en zei: 'Ja, wij

hebben zelf twee honden. Hoezo?' 'Ga je dan even mee om onze honden uit te laten?' En zo liepen we in een voorzichtig lenteszonnetje door het buitengebied van Oirschot, Jochem met twee honden aan de riem. En toen vroeg ik, ik weet niet waar die vraag vandaan kwam: 'Als ik jouw honden zou vragen wat er met Jochem aan de hand is, wat zouden ze dan zeggen?' Hij begon direct te huilen en zei: 'Dat ik mijn broertje mis. Hij is doodgereden door een dronken automobilist. Maar we praten daar thuis niet over.'

Die interventie met die honden was de opmaat naar een langdurig therapieproces, waarbij met name ook de ouders kwamen te spreken over het grote verlies.

Met Jochem ging het al na dat eerste consult beter op school. De directeur mailde me dat het leek of er een wonder had plaatsgevonden. Hij wilde me daarvoor bedanken. Ik heb hem teruggemailed met de vraag om niet mij maar Jochem te bedanken. ◀

In het kader van de privacy is de naam bij vraag 6 niet de echte naam van de cliënt en zijn in verband met de herkenbaarheid enkele details aangepast.